

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Szegváry Mihály*
 Cím: *A budapesti utca téli öltözete — szép plakát*

Forrás: *Magyarország*

Nbn.

1939. XI. 9.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

659.1

Hely

Idő

"1939"

Személy

A budapesti utca téli öltözete - szép plakát

Összel a körüli fákról lehull a lomb, a pesti háztetők felett olyan szürke lesz az ég, mint a kiterített ponyva. Az aszfalt szintelen kölapjai körül fogják a kormos házfalak alját s tíznapban egyszer, ha felvillan egy félóra a napfény. Az utcákon tocsogunk az esőben. Mintha állandóan szürke hamut permeteznének az egek a milliós városra. Ha a plakátok nem volnának, olyan lenne a város ösztöt tavaszig, mint a pernyével behavazott Pompeji.

Összel a plakátok színesítik meg Budapestet. A plakát az utca kozmetikai szere, arcfestéke, amellyel, mint egy hervadó szépasszony kipirosítja, kikékíti, megszínesíti magát. Az utca ruhája is a plakát. Vékony színes inge, amelyet leginkább havonként vált, esetleg többször is, ha az eső előbb kifakítja, a szél megszagatja, letépi. Az utcák sokszor olyan díszesek, mint egy-egy kiállítási terem, a házfalak, mint egy bélyegalbum. Ma a plakátfestészet olyan művészi fokon áll már, hogy a plakátok nemcsak reklámcélokat szolgálnak, hanem a szemet is gyönyörködtetik, a magasabb művészi igényeket is kielégítik.

Ha szövetté válnának az utcák plakátjai...

Budapest utcáira egy hónap alatt akkora plakátmennyiséget ragasztanak, ki amellyel be lehetne takarni kétszer a Berlińi-teret. Majdnem huszonegyezer négyzetméternyi területet fednek be havonta plakátok színes

kockáival a fővárosi házak, kerítések, hirdetőoszlopok oldalán. Ha ez a papírmennyiség mind szövetté válna, több mint ötezer embernek lehetne ruhát szabtatni belőle.

A képes-plakátokon való hirdetés divatja a múlt század utolsó éveiben, a millenium után kezdődik. Eleinte egy magánvállalkozás foglalkozik a reklámnak ezzel a módjával. 1911-ben a főváros házikezelésbe veszi s jelenleg is az utcák plakátbaöltöztetését a székesfővárosi hirdetői vállalata irányítja.

Ha egyidőben 1700 budapesti szerelmespárnak jutna eszébe ugyanabban az időpontban randevut adni egymásnak és csupa hirdetőoszlop alatt valamennyinek jutna egy-egy a város területén. Modernebb szerelmespároknak, akik nem akarnak sötétben bujkálni, rendelkezésre áll ezen felül még a főváros legforgalmasabb helyein, főútvonalakon 143 kivilágított transzparens-hirdetőoszlop. Budapest a hirdetőoszlopok városa.

Az ember megy az utcán s egyszer csak látja, jön a plakátragasztó. Egyik vállán létra, másik vállán hatalmas szatyor, kezében csirizes vödör. benne pemzli. A létrát a hirdetőoszlophoz támasztja, kihuz egy plakátot a szatyorból, bekeni csirizzel s utána össze gyüri. Az utcai járókelő, aki nézi a jelenetet, most azt hiszi, hogy „no, elrontotta, azért gyüri össze.” Pedig korántsem.

Miért gyürik össze felragasztáskor a plakátot?

Itt vagyunk a pesti plakátragasztók tanyáján. Budapest házai most is szépülnek, a 31

plakátragasztó közül egy sincs itthon, valamennyi járja a várost, a város harmincegy plakátkörzetét. A fal mellett fekete polcok, rajtuk egy-egy vasszürke kabát, a városi emberek simléderes sápkája, arany számmal az elején. A polcok fölött, a falon fel a mennyezetig, sok-sok plakát, mint valami láthatatlan fa színes lombjai. Plakát, plakát, plakát, mint egy utazási irodában. Végre találunk valakit, aki felvilágosít.

— Mért is gyürik hát össze a plakátot felragasztás előtt?

— Hogy jobban kisimuljon. Az össze nem gyürt s úgy felragasztott plakát száradáskor ráncot vet. A plakátragasztás is éppen olyan mesterség, mint a többi, tudást, ügyességet kíván ez is, ennek is megvannak a szabályai, ezt is tanulni kell. A közönség azt hiszi, plakátot ragasztani egyszerű dolog. Pedig csak össze kell hasonlítani a választások alkalmával a pártok amatőr plakátragasztóinak munkáját a hivatásos plakátragasztókéval. Nálunk nincs háttal kifelé, vagy ferdén ragasztott plakát. Pedig ezen kívül mennyi mindenre kell ügyelnie a plakátragasztónak. Reggel, amikor elmegy, minden ember 30—40 féle plakátot visz magával. Minden plakáttal egy cédulát kap, amelyen csak ennyi áll: 12 oszlop, 3 tábla. Ebből pontosan tudja, hova kell ragasztani. Mert a hirdető táblán is különböző értékű helyek vannak. A legjobb hely, amelyik szemmagasságban fogadja a járókelő tekintetét. Alul a szöveges plakátok jönnek, a színházak, mozik hirdetései, hogy könnyebben lehessen olvasni őket, felül az ábrával szemléltetők.

— Plakátok között leggyakoribb az egy-íves, amely 63×95 centiméter nagyságú. De van két íves, söt 8—10 íves, nem egyszer 27 íves plakát is. Ez természetesen apróbb, 1—2 íves darabokra szabdalva kerül a falra. Vigyázni kell, hogy két, egymás mellé kerülő darab ugyanaddig az ideig ázzék bekenés után és felragasztás előtt, mert megtörténhetik, hogy egyik jobban kitágul, mint a másik, s az ábrák arányai megváltoznak, elcsúsznak. Különbőség van a között is, hogy milyen anyagra kerül a plakát. Legmegfelelőbb a márványlap. Mindig a plakátot kenik be csirizzel és sohasem a falat.

A plakátok a pesti utca örökzöldjei

— Mennyi csirizt emésztenek meg egy hónapban Budapest plakátjai?

— Tíz métermázsza keményítőt és 100—150 kiló lisztet. Az idény szeptembertől júniusig tart, ekkor természetesen többet, kevesebb.

— Mi célt szolgálnak ezek a plakátok itt a falon?

— Ha egy plakát bérleti ideje lejárt, ide kerül a plakátragasztók szeme elé, hogy megismerkedjenek vele, melyiket kell az oszlopon leragasztaniok.

— A világitó hirdetőoszlopokon 1200, illetve 720 gyertyafényerősségű villanykörte-csoport ég. A körték úgy állanak, hogy egymás árnyékát a falra ne vethessék. Sokáig tanulmányoztuk e hirdetőoszlopok technikai kivitelét s okultunk a külföldi példákon, mielőtt rendszeresítettük volna őket. Más országok városaiban üvegre festik a reklámozott képet, vagy szöveget. Nálunk két plakátot ragasztanak az üvegre, hajszálpontosan egymás fölé. Így élénkebbek, ragyogóbbak a színei.

Megyünk a csatakos őszi utcán s szemünköt a nyár elveszett, kifakult színeieért a plakátok mosolygása kárpótolja. Ők az őszi utca igazi virágai. Illattalan, zöld-kék virágok, tüzes színfoltok az esővízzel szürke falakon. Színházba akarunk menni, útbaigazítanak, kedvesen elénk állanak, ezt végy, azt végy. Eső megáztatja őket, unatkozó soffőrök és rejtett rajzlehetőségek bajszot rajzolnak figuráik orra alá, néha ceruzairással üzenetet lehet olvasni rajtuk. Utagyerekek, szél letépi őket, kifakulnak, elhervadnak, lehullanak, mint a falevelek. De holnap reggelre újak virítanak a helyükön.

Szegváry Mihály